

ORANJESTAD — Neerlandicus Jos de Roo hield deze week in de aula van de Universiteit van Aruba een lezing over de bekende Bonaireaan Cola Debrot. Hij beschreef de man daarbij onder meer als een succesvol bemiddelaar, een intellectueel en man van vele werelden. Nederlander Jos de Roo heeft Debrot persoonlijk gekend en put veel inspiratie uit de herinnering aan hun ontmoetingen. Meeste bewondering heeft De Roo voor Debrot's uiteenzettingen over de identiteit van de Antilliaan. "Elke Antilliaan is van binnen café au lait", zei Debrot. "De Antilliaan is een eenheid in verscheidenheid". Volgens De Roo vraagt het durf om dat in te zien.

De Roo begon zijn lezing met een recapitulatie van de rolvervulling van Debrot als bemiddelaar in een conflict tussen Nederland en Suriname tijdens de Ronde Tafel Conferentie in de jaren '50. Suriname wilde in de preambule van het Koninkrijksstatuut opnemen dat elk land het recht had er eenzijdig uit te stappen, maar Nederland weigerde categorisch. Debrot was in die tijd Algemeen Vertegenwoordiger van de Antillen in Den Haag. Hij wist de twee kib-

belende landen tot een gemeenschappelijke visie te brengen. Volgens De Roo deed hij dat door de plooiën glad te strijken, door zich te hoeden voor het innemen van dogmatische standpunten en, vooral, door praktisch te zijn, 'de politieke benadering', zoals hij dat zelf noemde, jaren later in een radio-causerie voor de Wereldomroep. Interviewer Jos de Roo liet blijken erover verbaasd te zijn dat Debrot de politiek was ingegaan. Debrot was een intellectueel en een geslaagd schrijver: was hij niet bang geweest vuile handen te moeten maken? Waarop de geïnterviewde zou hebben geantwoord: "Ach, Jos, vuile handen, schone handen In de politiek komt het aan op praktische handen."

EMANCIPATIE

Vervolgens wijdde De Roo in zijn lezing uit over het optreden van Debrot in Curaçao tijdens de nasleep van de arbeidersopstand van 1969. In die tijd was Debrot gouverneur van de Antillen. Willemstad brandde en mariniers werden ingezet om de orde te handhaven. De Roo: "Debrot zag in dat het geen incident was. Hij zette

zich ervoor in dat de politieke emancipatie van het zwarte bevolkingsdeel een kans zou krijgen. Jarenlang had een blanke en gekleurde elite de politieke macht in handen gehad. De zwarte arbeiders hadden nauwelijks rechten en hun stem werd in de politieke arena niet gehoord. Na de onlusten wilde de regering niet opstappen, integendeel, ze wilde hard repressief optreden. Aan de andere kant dreigden de vakbonden met een algemenestaking. Het zou hard tegen hard worden met waarschijnlijk rampzalige gevolgen."

STAKING

Volgens De Roo was Debrot een man die in de politiek vooral achter de schermen manoeuvreerde. Zo wist hij de vakbonden te bewegen tot uitstel van een algemeenestaking. Daarbij gaf hij de vakbonden de garantie dat de regering zou aftreden. Hoe Debrot dit voor elkaar kreeg, is zelfs Oversteegen, de man die zijn levensverhaal op papier zette, nooit helemaal duidelijk geworden.

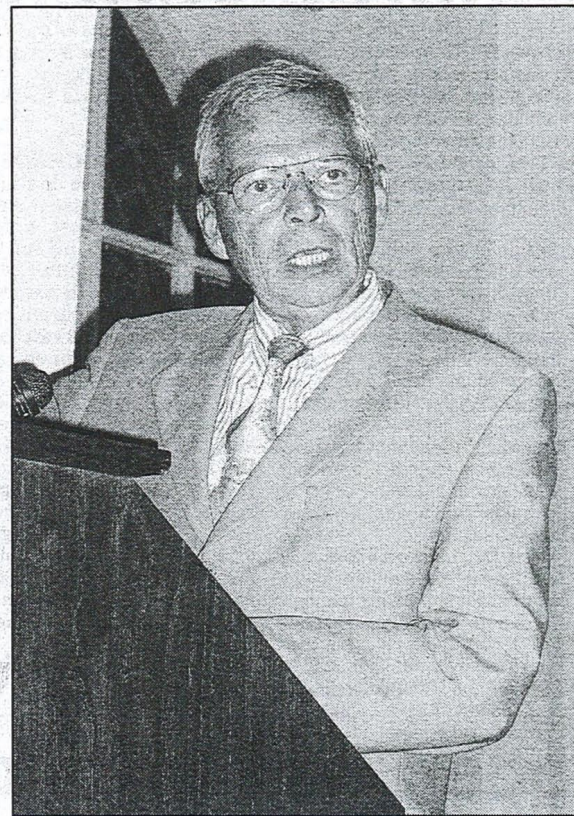
De Roo: "Feit is dat er inderdaad nieuwe verkiezingen werden uitgeschreven en daarbij behaalde de Frente

van Godett en Nita drie zetels. Het zwarte deel van de bevolking had eindelijk een politieke stem. Maar de oude elite dacht er niet aan Frente een rol van betekenis te laten spelen bij de formatie. Papa Godett en Stanley Brown waren in de gevangenis gezet. Debrot daarentegen betrof ze wel bij het formatieproces. Hij liet Godett en Brown voor overleg uit de gevangenis komen en ging samen met hen en met Nita op de foto. Die foto bracht een belangrijke symbolische boodschap naar buiten: Frente en daarmee de zwarte werkers moesten serieus worden genomen. Debrot wist hoe de loop van de geschiedenis zou gaan. De tijd van de politieke emancipatie van het zwarte bevolkingsdeel was onafwendbaar en hij koos ervoor om dwars tegen de toen nog heersende mening in die loop een handje te helpen."

Debrot's belang voor de Antilliaanse geschiedenis is 'enorm', zo vindt De Roo. "Hij was de kanalisator van de politieke emancipatie van het zwarte bevolkingsdeel. Alleen al daarom verdient hij een ereplaats in de Antilliaanse parlementaire geschiedenis", aldus de Neer-

Jos de Roo over Cola Debrot:

'Een man van vele werelden'

Jos de Roo donderdag tijdens zijn lezing bij de Universiteit van Aruba.

landicus.

Daarnaast vindt hij dat Debrot als schrijver baanbrekend werk heeft verricht. Debrot schreef met name over de Antilliaanse en Caribische cultuur. Volgens De Roo deed hij dat vanuit een Antilliaanse gedachtenwereld die berust op tegenstellingen. Debrot wilde duidelijk maken, dat tegenstellingen een essentiële realiteit van het leven zijn. In zijn literaire werk probeerde Debrot geen oplossingen aan te dragen voor de tegenstellingen van het leven. Hij volstond door de tegenstellingen weer te geven, zoals ze zijn. Zo is er in Debrot's meest beroemde boek 'Mijn zuster de negerin' ook geen goed einde voor de hoofdpersonen.

De Roo: "Debrot durfde de dingen te zien zoals ze zijn. Hij durfde tegenstellingen weer te geven, dat is zijn allergrootste verdienste. En hij sloeg er dankzij zijn intellectuele capaciteiten en aanleg munt uit op elk terrein waar hij zich begaf. Volgens hem was de Antilliaan een driefoudige persoon: iemand die leeft met zijn benen in de werkelijkheid van de Antillen, met zijn passies in Caracas en met zijn verstand aan de grachten van Amsterdam. De Antilliaan is én. Niet iemand uit één stuk. Elke Antilliaan is een eenheid in verscheidenheden."